

**QORTI TAL-MAGISTRATI (MALTA)
BHALA QORTI TA' GUDIKATURA KRIMINALI**

**MAGISTRAT DR.
EDWINA GRIMA**

Seduta tat-2 ta' Frar, 2011

Numru. 1327/2007

**Il-Pulizija
(Spetturi Johann J. Fenech)**

vs

**Carmen Abela, bint Saviour u Mary nee' Farrugia,
imwielda Pieta' fid-29 ta' Awissu 1973, li toqghod
"Mireille", Triq May Butcher, Iklil u detentri tal-karta
ta'l-identita' numru 423673(M)**

Il-Qorti,

Rat l-imputazzjoni migjuba kontra l-imputata Carmen Abela li permezz tagħha hija giet akkuzata talli fil-21 ta' Lulju 2007 ghall-habta tal-22:15hrs fi Vjal il-Blue Grotto, Zurrieq, b'nuqqas ta' hsieb, bi traskuragini jew b'nuqqas ta' hila jew professjoni, jew nuqqas ta' tharis tar-regolamenti tat-traffiku ikkagunat offiza ta' natura gravi fuq il-persuna ta' Sylvester Tabone skond kif iccertifika Dr. Thomas Armatys mill-Isptar San Luqa;

Kopja Informali ta' Sentenza

Akkuzata wkoll talli fl-istess, data, lok u hin saqet vettura ta'l-ghamla Hyundai Getz bin-numru ta' registrazzjoni JBG 374 b'manjiera traskurata, perikoluza u b'velocita eccessiva;

Akkuzata wkoll talli fl-istess data, lok, hin u cirkostanzi, bhala xufier ta' l-imsemmija vettura, naqset li tieqaf u taghti l-isem u l-indirizz tagħha, l-isem u l-indirizz tas-sid tal-vettura, id-dettalji ta'l-assiguratur tal-vettura kif ukoll il-marka jew in-numru tar-registrazzjoni tal-vettura skond il-htiega lill-ufficjal tal-pulizija gwardjan lokali jew persuna ohra.

Akkuzata wkoll talli fl-istess data, lok, hin u cirkostanzi naqset li tavza minnufih lill-gwardjan lokali u, jew lill-pulizija u ttihom dik l-informazzjoni li tista' tkun mehtiega

Akkuzata wkoll talli saret recidiva b'sentenza tal-Qorti tal-Magistrati (Malta), Dr.A.J. Vella datata 07/07/2004, liema sentenza saret definitiva u ma tistax tigi mibdula.

Rat id-dokumenti.

Semghet il-provi,

Rat il-kunsens ta'l-Avukat Generali tas-26 ta' Dicembru 2007 sabiex il-kaz jigi trattat u deciz bil-procedura sommarja minn dina l-Qorti.

Semghet it-trattazzjoni tal-partijiet.

Rat l-atti kollha processwali.

Ikkunsidrat,

Illi s-sinistru stradali mertu ta' dina l-kawza sehh meta l-parti leza Sylvester Tabone gie investit mill-vettura misjuqa mill-imputata u dana filwaqt illi huwa kien qiegħed jaqsam Vjal Blue Grotto gewwa iz-Zurrieq. Fil-jum ta'l-incident kienet qed tigi iccelebrata il-festa tal-Madonna tal-Karmnu u għalhekk f'dik il-lejla kien hemm vetturi

ipparkeggjati fuq iz-zewg nahat tat-triq kif ukoll kien hemm diversi nies jippasseggjaw fit-triq ghaliex minn dan il-post kien ser jinharaq in-nar ta'l-ajru. Jidher illi ftit qabel ma' sehh l-incident Sylvester Tabone flimkien ma' shabu kienu mexjin fis-service road li hemm f'dan il-vjal. Iddecidew li jaqsmu, hargu minn bejn xi sigar u qasmu wiehed wara l-iehor. Tabone kien it-tieni wiehed li kien ser jaqsam, izda hekk kif kien ser jaqsam hu, giet il-vettura misjuqa mill-imputata li kienet gejja mid-direzzjoni ta' Hal Luqa lejn Wied iz-Zurrieq u tajritu. Tabone sofra griehi gravi f'saqajh fost lacerazzjonijiet u tbengil f'diversi parti minn gismu u kellu jigi operat. L-imputata ma waqfitx izda baqghet sejra ghalkemm irrealizzat li kienet laqtet xi haga u waqfet iktar 'il fuq fejn hemmhekk irrealizzat li kienet laqtet persuna, izda ippanikjat u cemplet lil habib tagħha u telqet minn fuq il-post. Aktar tard madanakollu hija ikkoperat mal-pulizija fil-kors ta'l-investigazzjonijiet.

Illi kien hemm diversi xhieda okulari għal dana l-incident fosthom iz-zewgt iħbieb ta' Tabone li kienu mieghu dak in-nhar kif ukoll koppja għarajjes li kienu mexjin vicin dawn it-tlett guvintur. Jidher illi l-ewwel li qasam it-triq kien Alan Bugeja u warajh qasam Tabone. Tabone ighid: "**Qabel ma qsamt jiena harist u rajt vetturi gejjin, izda kienu ghadhom 'il bogħod. Gialdarba sieħbi kien lahaq qasam, jiena iddecidejt naqsam ukoll.**"¹ Hekk kif kien kwazi wasal sa nofs it-triq sema' lil sieħbu li kien warajh Joseph Caruana jghajjatlu u hekk kif dawwar rasu biex iħares, intlaqat mill-vettura ta' Abela. Mad-daqqa il-vettura ta'l-imputata garbet diversi hsarat, fosthom tkissir fil-windscreen, daqqa fuq il-bonnet u il-mudguard tan-naha tax-xellug. Mal-hgieg mkisser tal-windscreen instab ukoll xi xagħar imwahħħal li gie elevat mis-scene of crime officers.² Illi l-PC349 John Farrugia li dak in-nhar kien off duty jghid illi fil-fatt osserva dawn it-tlett zaghzagħ mexjin quddiemu fit-triq u fi x'hin bdew herġin 'il barra qishom ser jaqsmu. Huwa jghid ukoll illi peress illi kien jum il-festa tal-Karmnu u fi ftit hin kien ser jibda l-ispettaklu tal-logħob tan-nar dak il-hin kien hemm hafna nies mexjin fit-triq.

¹ Ara xhieda ta' Sylvester Tabone a fol.46

² Ara xhieda ta' PS186 Kristian Mintoff u PC122 Arthur Borg u ritratti esebieti bhala Dokument AB a fols.51 et-seq.

Jghid illi it-triq kienet miftuha għat-traffiku u josserva illi dak il-hin it-triq kienet piuttost affollata. Huwa jsostni illi l-imputata kienet qed issuq bi speed qawwi tenut kont tan-numru ta' nies li kien hemm fit-triq dak il-hin.³ L-imputata stess fix-xhieda tagħha tħid illi dak il-hin kien hemm diversi nies fit-triq, izda imbagħad ma tistax tagħti spjegazzjoni ta' kif laqtet lil Tabone. Fil-fatt tħid: “***Fl-ebda hin ma indunajt illi kien hemm xi persuna qed tiprova taqsam.***” Hi issostni illi ftit qabel kienet waqfet wara vettura ohra peress illi kien hemm xi nies jaqsmu minn fuq *il-pedestrian crossing*. Hekk kif qalet dina l-karozza, hija qalet warajha u saqet madwar zewg metri, imbagħad tħid li laqtet lill-imputat.⁴

Illi minn ezami tal-provi jirrizultaw zewg fatturi inkonfutabbi:

1. Illi l-imputata ma kenitx qed izomm *proper lookout* fil-mument li sehh l-incident. Jidher illi fit-triq kien hemm certu konfuzjoni minhabba li kien hemm il-festa u kien hemm hafna nies jippassiggjaw fit-triq u cioe' fit-trajjetorja tal-vetturi. Kien jirrikjedi għalhekk f'sitwazzjoni partikolari bhal din illi s-sewwieq isuq b'diligenza u attenzjoni aktar minn normal u dana peress illi kien hemm diversi utenti ohra fit-triq. L-imputata għalhekk kellha issuq iktar bil-mod mis-soltu u mhux bi speed normali u tesplora kull rokna tat-triq waqt is-sewqan – min-naha ‘I wahda għan-naha l-ohra.
2. Illi min-naha tal-parti leza, ghalkemm dina ma kenitx gurnata bhall-ohrajn fejn in-nies solitament ma jazzardawx jirfsu fuq dina t-triq u jintentaw jaqsmu biss mill-post allokat għalihom *bhall-pedestrian crossing*, huwa għalhekk ried joqghod attent qabel ma jiddeċiedi jaqsam it-triq. Jidher illi Tabone minhabba l-fatt li kien hemm diversi nies mexjin fit-triq u peress illi kien għadu kemm qasam sieħbu qablu qabad u qasam warajh ghalkemm jghid illi huwa ra vettura gejja mill-bogħod. Fil-fatt anke il-

³ Ara xhieda ta' PC349 John Farrugia a fol.59 et.seq.

⁴ Ara xhieda ta'l-l-imputata a fol.110 et.seq.

kuntistabbi Farrugia li kien miexi warajh f'dak il-mument jghid illi osserva lil Tabone hiereg 'il barra lejn nofs it-triq.

Illi f'sentenza mogtija mill-Qorti ta'l-Appelli Kriminali (sede inferjuri per. Imhallef J.Galea Debono) fl-ismijiet Il-Pulizija vs Robert Brincat deciza fit-22 ta' Novembru 2007 il-Qorti tkellmet kemm dwar ir-responsabbilta' tas-sewwieq kif ukoll dwar l-obbligi tal-pedestrian meta huwa jigi biex jaqsam it-triq u stqarret:

“Driver għandu juza d-diligenza kollha biex jevita pedestrian li jaqsam it-triq, anki jekk il-pedestrian jaqsam negligenterment u għalhekk għandu jigi ritenut responsabbli jekk ikun naqas minn xi dmir tieghu b'mod li jkun pogga ruhu f' pozizzjoni li ma setax jevita l-investiment tal-pedestrian. Il-kaz li fih driver jista' jkun ezentat mir-responsabilita' hu dak biss fejn il-pedestrian b'xi att inaspettat u subitaneu jew xort' ohra b'xi ghemil tieghu ikun qiegħed lid-driver f' pozizzjoni li anki bl-uzu tad-diligenza mehtiega dan ma setax assolutament jevita l-investiment.” (App. Krim. "Il-Pulizija vs. DPC 347 Carmel Mifsud" [26.6.1954] Kollez. Vol. XXXVIII, p.iv. p.859).

Mill-banda l-ohra gie ukoll ritenut li :-

“Il-pedestrian għandu certament drittijiet fic-cirkolazzjoni tat-traffiku imma għandu wkoll l-obbligi. Jekk il-pedestrian ikun qiegħed ruhu f' post fejn mhux suppost ikun, u driver li jkun qed isuq karozza b'mod regolari jsib ruhu f' pozizzjoni ta' emergenza subitanea minnhabba fih , dak id-driver ma għandux jigi ritenut hati ta' sewqan perikoluz u tal-konsegwenzi li jista' jsofri dak il-pedestrian .” (App.Krim. "Il-Pulizija vs. Alfred Caruana" [14.5.1955]; Kollez.Vol. XXXIX, p.iv p.1031).

“Huwa veru li anki l-pedestrian għandu d-doveri tieghu fit-traffiku stradali imma biex id-driver ta' karozza li jinvesti pedestrian u jikkagħunalu offizi fuq il-persuna tieghu jista' jiskolpa ruhu, jehtieg li jirrizulta li l-kawza unika u determinanti tal-

investiment kienet tikkonsisti fil-komportament imprudenti tal-pedestrian li gie milqut u ma tistax tigi nvokata mid-driver l-iskriminanti tal-emergenza subitanea meta tirrikori l-kolpa tal-awtista li tkun impiedietu milli jevita l-konsegwenzi tal-emergenza. Il-konducenti ta' vetturi ma għandhomx jipprezumu normalita' perfetta ta' komportament tal-pedestrian imma għandhom dejjem jivalutaw tajjeb il-kontingenzi stradali w-jirregolaw il-velocita' tagħhom b' margini sufficienti ta' sikurezza." (App.Krim. "Il-Pulizija vs. George Muscat" [6.5.1961] Kollez. Vol. XLV p.iv. 947)

Gie ukoll ritenut li "ghalkemm il-pedestrian għandu dritt li jkun fil-karreggjata biex jaqsam, certament għandu ukoll id-dover li juza prudenza biex jaqsam.." "Jekk il-pedestrian ikun negligenti pero', dan ma jassolvix lid-driver tal-car milli juza dak il-grad ta' 'reasonable care' li tinhieg. Dana kollu jingħad dejjem sakemm ma tkunx giet mill-pedestrian krejata lid-driver, bl-imprudenza tieghu, emergenza subitanea imprevedibbli, li rrrendiet impossibbli, jew mhux ragionevolment possibbli, azzjoni tempestiva evaziva." (App. Krim. "Il-Pulizija vs. J. Formosa" Kollez. XLIII, p.iv. p.1023). F' sentenzi ohra mbagħad gew elaborati sitwazzjonijiet fejn din l-emergenza subitanea tavverra ruha ; eg. "**meta jaqsam f' daqqa u jissorprendi lill-konducent, jew jagħmel xi moviment insolitu u inaspettat**" (App. Krim. "Il-Pulizija vs. J. Thornton" Kollezz. Vol. XLV p.iv. p.920) jew meta pedestrian jinzel inaspettataġġ minn fuq il-bankina, jew li jaqsam jew jitfaccja ghall-gharrieda minn wara xi car iehor, jew li johrog minn xi kurva fit-triq, jew li jitfaccja ghall-gharrieda u inaspettataġġ quddiem il-karozza. (App. Krim. "Il-Pulizija vs. Cassar Desain" Kollez. Vol.XLVI . p.iv. p.765)."

Il-Qorti ghaddiet ukoll biex elenkat liema huma dawk is-sitwazzjonijiet fejn sewwieq jezimi ruhu minn kull responsabbilita' ghall-investiment ta' pedestrian. Il-Qorti kompliet:

"Il-Corte di Cassazione Taljana, meta inkassat sentenza tal-Corte d' Appello di Bologna stabbillet li f'kazijiet ta' investiment ta' pedestrian jista' tirrizulta it-tort esklussiv tal-pedestrian meta jikkonkorru is-segwenti kondizzjonijiet

- a) "*che il-conducente, per motivi estranei a ogni suo obbligo di diligenza, sia venuto a trovarsi nella oggettiva impossibilita' di avvistare il pedone e di osservarne tempestivamente i movimenti;*
- b) *che i movimenti del pedone siano cosi' rapidi e inattesi da farlo convergere all' improvviso sulla traiettoria del veicolo;*
- c) *che nessuna infrazione delle norme di circolazione o di comune prudenza sia riscontrabile nel comportamento del conducente."*

Il-Qorti kompliet tghid:

"Illi gie ritenut mill-Qrati Tagħna li "**Hu dover ta'** "driver to see what is in plain view". (App. Krim. "Il-Pulizija vs. Joseph Vella" - [10.8.1963])

u li "*min ma jarax dak li ragonevolment għandu jara, ifisser li ma kienx qed izomm "a proper lookout"*" (Appell Kriminali : "Il-Pulizija vs. J.M. Laferla" [17.6.1961]). "*Keeping a proper lookout means more than looking straight ahead. It includes awareness of what is happening in one's immediate vicinity. A motorist shall have a view of the whole road, from side to side, and in the case of a road passing through a built-up area, of the pavements on the side of the road as well.*" ("Newhaus vs. Bastion Insurance Co. Ltd." [1968].

Illi mbagħad, anki kieku l-pedestrian forsi ma esploratx sew it-triq qabel kompliet taqsam," (f'dana il-kaz il-vittma kienet mara) "**dan ma jezonerax lis-sewwieq mill-obbligi tieghu. Dan ghaliex f' sede kriminali kull sewwieq iwiegeb ghall-agir tieghu indipendentement minn dak li jagħmel haddiehor, ammenoche' dak li**

jigri ma jkunx dovut unikament u eskluzivament ghal xi tort da parti tal-pedestrian f' dan il-kaz. (Ara Appelli Kriminali: “**Il-Pulizija vs. Gaetano Schembri**” [16.3.1961]; “**Il-Pulizija vs. John Polidano**”[3.11.1963]“**Il-Pulizija vs. Rev.C.Mifsud**” (Kollez. Vol. XXXVIII; iv. p.1131) u ohrajn.). Fi kliem iehor, il-“**contributory negligence**” ma tezonerax lis-sewwieq jekk ma tkunx il-kawza unika tass-sinistru. (App.Krim.” **Il-Pulizija vs P.Vassallo**”, [Kollez.Vol.XXXVII,iv.p.883]).

Imbagħad jekk stess kien hemm xi negligenza kontributorja da parti tal-pedestrian, dan seta' biss, għal massimu, serva ghall-attenwazzjoni fil-piena u xejn aktar.”

Illi kif gie gustament ritenut f'sentenza ohra tal-Qorti tal-Appell Kriminali (Sede Inferjuri) f'sentenza mogħtija fil-21 ta' Mejju 1960 fl-ismijiet il-Pulizija vs Anthony Spiteri: “**Driver ta' karozza għandu inegabilment, fost ohrajn, zewg doveri: wieħed, dak li jzomm a proper lookout ghall-vejikoli, pedestrians, u road-users ohra; l-ieħor, dak illi waqt is-sewqan hu jkun f'posizzjoni tali li jkollu f'kull hin kontroll sewwa tal-vejikolu.**” Il-Qorti osservat “ma għandux jintesa illi l-accidenti stradali huma ta' spiss kwistjoni ta' disattenzjoni ta' split second u l-kontingenzi tat-traffiku jistqabel jkunu subitanei u inaspettati. (sottolinjar ta-Qorti). Dan hu certament sewqan negligenti; u ma jistax biex jeskludih il-fatt illi it-triq kienet wiesgha u illi traffiku iehor ma kienx hemm fit-triq, u cirkostanzi ohra tal-mument. ... għal sewqan negligenti ma hemmx bzonn tal-vjolazzjoni ta' normi guridici specifici, imma bizzejjed li jkun hemm negligenza, fis-sens ta' nuqqas ta' prudenza ordinarja li wieħed għandu jadopera biex jevita is-sinistri stradali.”

Illi maghdud dana kollu għalhekk, I-Qorti hija tal-fehma illi ghalkemm is-sewqan ta'l-imputata certament ma jistax jitqies bhala xi sewqan perikoluz, madanakollu I-Qorti tqis illi l-imputata kienet negligenti fis-sewqan tagħha u saqet b'nuqqas ta' kont meta ma zammitx dik il-**proper lookout** rikuesta mil-ligi u dana ghaliex ghalkemm seta kien hemm xi ftit konfuzjoni f'dik it-triq peress illi kienet il-jum tal-festa

u kien hemm hafna nies jippasseggjaw fit-triq u karozzi ipparkeggjati ma' kull naħħa tat-triq, madanakollu dawn il-fatturi wahedhom messhom wasslu lill-imputata sabiex toqghod iktar attenta għal dak li kien qed jigri madwarha. Ma jirrizultax illi dana għamlitu ghaliex sahanisitra tħid illi laqtet lil Tabone u lanqas biss indunat. Haga li dina l-Qorti ma tistax tifhem kif setgħa jsehh tenut kont tal-hsarat estensivi li kellha l-imputata fil-vettura tagħha fejn saħansitra tkissret il-windscreen tal-vettura mad-daqqa.

Illi maghdud dana kollu, l-Qorti tistqarr illi f'dana l-incident kien hemm in-negligenza kontributorja tal-vittma wkoll. Illi Tabone kien qiegħed miexi fit-triq u ciee' kien qiegħed jinvadi il-karreggjata tat-traffiku gej mid-direzzjoni ta' Hal Luqa lejn iz-Zurrieq. Illi huwa kien ser jaqsam dina it-triq traffikuza f'gurnata meta kif diga ingħad kien hemm moviment fiha iktar mis-soltu kemm ta' nies kif ukoll ta' vetturi u messu qagħad iktar attent meta gie biex jaqsam it-triq u mhux qabad u qasam wara sieħbu mingħajr ma waqaf sabiex jesplora it-traffiku li dak il-hin kien għaddej mit-triq tant illi hekk kif qasam sab il-vettura ta'l-imputata ma' wiccu. Il-Qorti issibba diffici temmen kif f'sitwazzjoni bhal dina l-imputata setghet kienet qed issuq b'velocita eccessiva, ghalkemm temmen illi għal dina il-gurnata partikolari s-sewqan ta'l-imputata messu kien iktar prudenti u b'velocita' iktar baxxa.

Illi huwa fatt stabbilit fil-ligi penali illi in-negligenza kontributorja tal-vittma ma tezonerax lis-sewwieq mir-responsabilita' kriminali. Illi fis-sentenza "Il-Pulizija vs David Rigglesford, deciza mill-Qorti tal-Appell Kriminali (Inferjuri) fil-31 ta' Mejju 2005 gie deciz "***It is the duty of any driver of a vehicle on land – and equally of the person steering any kind of sea craft – to see what is in plain view***" (*Criminal Appeal: The Police vs Joseph Vella 10.08.1963*) and if a person fails to see what should have been clearly visible, it means that he was not keeping a proper lookout (*Criminal Appeal: The Police vs J.M. Laferla 17.06.1961*)".

Aktar il-quddiem fl-istess sentenza l-Qorti tistqarr is-segwenti għar-rigward tal-kuncett tan-negligenza

kontributorja fil-kamp penali: “***In criminal proceedings the contributory negligence of the victim does not absolve the person causing the damage, bodily harm or death from criminal responsibility unless it is the only cause of that accident. However it may be taken into account for the purpose of punishment***”.

Illi ghalhekk meta tigi biex tikkonsidra il-piena li għandha tigi inflitta, l-Qorti sejra tiehu in konsiderazzjoni il-fatt illi l-vittma f'dana l-incident ikkontribwixxa għas-sinistru bin-nuqqas ta' attenzjoni tieghu. Illi inoltre, kif diga ingħad, mill-atti processwali ghalkemm is-sewqan ta'l-imputat jista jigi ikkunsidrat bhala traskurat, u bla kont, izda ma jidhixx illi l-imputata kienet qed issuq b'mod perikoluz u għalhekk il-Qorti mhijiex ser tghaddi sabiex tiskwalifika il-licenzja tas-sewqan ta'l-istess imputata.

Ikkunsidrat,

Illi ma hemmx dubbju illi Sylvester Tabone sofra griehi ta' natura gravi f'dana l-incident u dana kif jirrizulta mic-certifikati medici esebiti kif ukoll mix-xhieda ta' Dr. Thomas Armatys, Mr. Joseph Briffa u Mr. Raymond Gatt. L-imputat sofra ksur fl-ghaksa u anke sfregju f'wiccu permanenti u ksur f'immieħru.⁵

Illi fir-rigward tat-tielet u ir-raba akkużi migjuba fil-konfront ta' l-imputata, ghalkemm huwa minnu illi l-imputata naqset milli tieqaf meta sehh l-incident u tirraporta l-incident lill-pulizija, madanakollu gie ampjament ippruvat illi hija sofriet minn xokk qawwi u ma kenitx qed tqis l-azzjonijiet tagħha tant illi spiccat anke kellha tfittex kura medika minhabba f'dana. Inoltre meta eventwalment il-pulizija għamlu kuntatt magħha ftit wara, hija ikkoperat magħhom minnufih u tathom l-informazzjoni kollha li kien jenhtieg.

Illi finalment dwar l-akkuza tar-recidiva, il-Prosekuzzjoni esebiet sentenza mogħtija mill-Qorti tal-Magistrati (Malta)

⁵ Ara xhieda ta' Thomas Armatys a fol.61, Mr. Joseph Briffa a fol.95 u Mr. Raymond Gatt a fol.100

Kopja Informali ta' Sentenza

tas-sebgha ta' Lulju 2004 minn fejn jirrizulta illi l-imputata giet misjuba hatja ta' zewg akkuzi ta' natura kontravvenzjonali. Kwindi ai fini ta' recidiva ma japplikax l-artikolu 50 li jitkellem dwar id-delitti, izda semmai japplika biss l-artikolu 49 tal-Kodici Kriminali.

Ghaldaqstant, il-Qorti, wara li rat l-artikolu 49, 225, 226(1)(b) tal-Kapitolu 9 tal-Ligijiet ta' Malta, artikolu 15(1)(a) tal-Kapitolu 65 tal-Ligijiet ta' Malta, u ir-Regolament 67(1) u (5) tal-LS65.11 (MVR) issib lill-imputata hatja ta'l-akkuzi migjuba fil-konfront tagħha u tikkundanaha thallas multa ta' elfejn ewro (€2000).

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----